

A

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL:

Nro 17.

Költ: Bétsbenn, Kis Asszony Havának (Augustus)
27-dik napján 1802-dik Esztendőben.

B é t s.

Felséges Urunk méltóztatott eddig volt Gallicziai Cancellarius Gróf Majláth Ő Excellentiáját Státus és Conferentz - Ministerré nevezni; Posonyi fi Baldátsi Udvari Tanácsos Urat pedig Státus és Conferentz - Tanácsossá.

Gróf Vásonközi Zichy Károly, ez előtt Ország Bírāja Ő Excellentiáját Kamara Praesessé nevezni méltóztatott Ő Felsége, egyizersmind kormányozására bízván az egész Monarchianak jövedelmeit és költségeit.

S

Feldmarsal Károly Ö Királyi Fő Hertzege a' közelebb múlt pénteken reggel öt órakor elotazván innen, azon nap Holitson (melly Magyar Országban Nyitra Vármegyében fekszik, és a' Cs. Kir. Famíliá jószágá) meghált; más nap pedig tovább folytatta útazását napnyugoti Lengyel Országba, innen Morva és Cseh Országokba, azután pedig Felső Auszriába veszi Ö Királyi Hertzege útját, megvizsgálván mindenütt a' katonai gyakorlásokat.

A' Felsőges Udvari Magyar Cancellária, melyet Ö Felsege Pozsonból ide vissza hívatni méltóztatott, a' múlt szombaton tartotta itt már ismét a' maga első rendes tanácskozását.

A' múlt vasárnap reggel hét óra tályban útaztak el innen Antal, Renieri, és Rudolf Ö Kir. Fő Hertzegek Holitsra.

A' Pruszsiai Királyi Hertzeg Henrik Lajos Fridrik halálán való szomorúságra nézve, a' mi Udvarunk is gyászol. Ez a' gyászolás tegnap előtt kezdődött, és September 3 dikáig fog tartani.

Ö Császári Királyi Felsege, a' F. Magyar Kancelláriánál lévő Udvari Concipista Stöhr Ferentz Urat, Magyar Nemességgel megajándékozni méltóztatott, minden taksa nélkül, hűséges szolgálatjára való tekintetből.

Alig ha nem egy a' legelső Botanikus kertek között az, a' mely Schönbrunban vagyon. A' nem csak Európai, hanem a' Világ minden részéből nagy fáradsággal és munkával öszve gyűjtött ott lévő plánták, növények, csak Cs. Királyi költségen szereztethettek meg. Még is akarja Ö Felsege az ott lévő plánták számát szape-

íttatni, és e' végre a' Fő Kertész School Urat
Amérikában útaztatja.

A' Hazá köz hasznára, és a' Nemzet javá-
ra tett intézetek feledékenységbe nem mennek,
még akkor is, midőn azon nagy lelkű Hazafiak,
kiknek lehet köszönni azokat, többé nintsenek.
Idővel nevededik az ilyen intézetekből a' köz
haszon; és már csak ennél fogva is lehetetlen,
hogy szent ne legyen a' Maradék előtt az il-
lyen Hazafiak emlékezete. A' kiknek szerentsé-
jek, és tehetségek van az ilyen nemes intéze-
ket leírni: azok azt nyerik, hogy lévén mit írni,
kimutathatják azt, hogy fog pennájok. De a'
mi több, az ilyen nemes példák sokakat serkenté-
nek a' követésre, legalább mind azoknak helybe
hagyását megnyerik, kik a' köz haszonért a' ma-
gok hasznát készek feláldozni. Alig múlt el egy-
nehány hét azóta, mióta Nagy Méltóságú Gróf
Festetics György, és T. Rédei Lajos Urak egy-
nehány Nemes Magyar Ifjaknak a' katonai tudó-
mányokban lehető tanítására, nemes és ritka a-
jánlásokat tettek: már is felserkentett sokakat a'
közönséges háláadás arra, hogy tiszta indulatjo-
kat, ajándékkul bemutassák Nagy Erdemű Ha-
zánkfiainak. Szerentsénk van nekünk is Bucsánsz-
ky György Úr verseit olvasni, mellyeknek a' ti-
tulussa ez: *Eucharisticon Georgio e Comitibus
Festetics de Tolna, et Ludovico Rédei de Kiss-
Réde Bonis, ac munificis in Patriam Civibus.
Adornatum a' Georgio Butsánszky AA. LL. et
Philosophiae Doctore, atque in Regio Archi Gym-
nasio Posoniensi Prodirectore, et Human. Senio-
re.* Nagy a' dolog, a' mit a' Tit. Író leír ola-
lyan Deák verseiben, mellyek a' fellyebb tisztelt

nagy lelki Hazafiak érdemeit ugyan fényesebbé nem tehetik, mivel azok már magokban is nagyok: de azért a' Szerző Úrnak nagy ditséretére szolgálnak, és Magyarúl is szépen hangzanának, ha úgy vólnának írva. —

Ő Felsége, a' mindenféle nemű életnek, hüvelyes iveteményeknek, szalonna, vaj, zsír, 's a t. a' belső Austriai tartományokba Magyar Országból való szabad kivitelére, nem különben a' szarvas marháknak, sertéseknek szabados kihajtására, 's az úgy nevezett apró marháknak, kivitelére, a' múlt Julius hónap végéig rendelt, és már elfolyt időt, a' jövő December végéig meghozszabítani méltóztatott.

Magyar Ország.

Posonyból Augustus 20-dikán. Felséges Urunk méltóztatott, Fő Hertzeg Albert Vázas Regimentjében szolgáló Obristlieutenant Kroyher Urat, 26 éltendő elforgása alatt kimutatott, kiváltképpen pedig a' múlt Frantzia háborúban megbizonyított katonai hív szolgálatjaira való tekintetből, régi Magyar nemesi jussában, egy erről adott petsétes levele (Diploma) által, minden fizetés nélkül megerősíteni.

Posony August, 24-dikén. E' folyó hónapnak 19 dik, 21 dik, és 23 dik 's mai napjain Országos Ülések tartattak itten, mellyekben a' Felséges Királynak Julius 12 dikén adott kegyes Resolúziójára készített Válaszfa, vagy is Repraesentációja az Orizágnak, megvizsgálatott, 's mai nap le is petsételtetett.

Pest Augustus 24 dikén. Tegnap érkezett ide Generális Herizeg Eszterházy Miklós, az ide

való Invalidus nagy házban fekvő szép Regimentjének megtekintésére. Ma gazdag ebéddel fogadja Ő Hertzegsége az egész Tiszt Kart; holnap pedig szemlélője lesz az egész Regiment fegyverben való gyakorlásának.

Zemlīnből Augustus 10-dikén. Salonic és Seres körül valamelly ragadó pestises nyavalya kezdődött észre vevődni. — Belgrádban most a' legnagyobb tsendesség uralkodik; de azért a' készülétek a' legnagyobb szorgalmatossággal tétnek a' vár erősítésére. A' szárazság itt olyan nagyon uralkodik, hogy alig ha fellyebb nem megy ismét az élet ára.

Szebenből Augustus 6 dikén. Oláh Országban, a' hol egyébaránt kezd vízfűza térni a' tsendesség, újj nyughatatlanságot okoztak azon ott lévő Török seregek, melyek még hátra lévő zsoldjokat kívánták. — Ismét jax a' híre, hogy Pázmán Oglú Oláh Ország felé tartana seregével.

Helvétzia.

Bernából Augus. 10 dikén. A' végrej hajtó Tanáts, egy rendelését tette közönséggé, a' Vallisi tartomány újj Konstitútzioja eránt. Ezen rendelés szerént egy Diéta fog a' nevezett tartományba öszve gyűlni, melly 26 tagokból áll, és egy újj Konstitútziót állít mcg. Ezen tagok az osztálybeli Választók voksának többségéhez képest fognak kineveztetni. A' Helvétziai Kormányzék Kommisszáriussa Előülése alatt tartatik a' Diéta addig, míg egy Előülő választódatik, a' ki a' Kormányzékkel közleni fogja a'

Gyülésnek, a' Vallisi tartomány jövődöbeli állapotjára, és politikai öszve köttetésére tzelözö vélekedéseit.

Friburgumból Augustus 14 dikén. Midön a' Frantziák még 1798 b-n felénk közelgettek, a' félelem foglalta el mindenek, szivét. Az úgy nevezett Trapitak is elhagyták Klastromjokat. Most a' midön a' környülállások tsendesebbek, ismét vftiza kívánnák azt venni. A' végre hajtó Tanáts megengedte, hogy Bernábau lévő fekvő jószágait ugyan 6 hónapok alatt eladhassák: de azt nem, hogy ismét egygyütt lakjanak, és az ifjakat, kiket neveltek, 20 éftendön alól magokkal el nem vihetik.

Lucernből Augustus 14-dikén. Fegyveres katonasággal fenyegeti a' Kormányfzék az új Konstitúziót bé nem vevö Kantonokat, kiknek mindazáltal nints egyéb hibájok (ha ugyan ezt rájuk nézve hibának lehet venni,) hogy Attyaik szokásaihoz, és rendtartásaihoz ragaszkodnak, és hogy boldogoknak tartják magokat a' mellett, a' mi már avúltnak ítéltetik másoktól. Talán még sem megy arra a' dolog, hogy a' polgárok egymást öldököljék. —

Német Ország.

Rheinsbergből Julius 7-dikén. Felmarad a' mi kedves Hertzegünknek Henriknek, mint nagy katonának emlékezete a' Historiákban. Mi más oldalról is esmertük az ő nagy lelkét, mint mások, a' melly ismértet által örökre emlékezetben is leszz az ő embereket szerető szíve előttünk. Megmondjuk gyermekeinknek: hogy ő volt az a' jó szívu Hertzeg, ki abban kereste a' való-

ságos ditsősséget, hogy alatt-valói között a' boldogságot, 's örömet kiterjeszse, és azoknak nyomorúságát a' mennyire csak lehet enyhíttse. Olly nagyon sajnállották őtet beteg ágyában mindenek, hogy a' kapuban rajta siránkozók zokogása, elhatott magához a' haldokló Hertzeghez. Ő róla lehetett azt igazán elmondani, hogy az éhezőket táplálta, a' mezíteleneket ruházta, a' szomorodott szívéket vigasztalta. — Bizonyos kenyérsütőt rendelt a' Hertzeg, melly a' szegények számára sütött. A' még erejében lévő szegények között, kendert, és gyapjút osztatott ki, és azért a' mit dolgoztak bőven megfizetett. A' mit fontak abból a' szegények számára, öltözöket készíttetett. Minden esztendőben két szegény sorsú paraszt leányt adott a' Hertzeg férjhez, 's mindeniknek 100 tallért szokott adni. — Aldják az ő hamvait mindenek. Valamint az egész Királyi Família halálán kesereg: úgy nekünk különösen nehezen esik, hogy ő benne egy elfelejtethetlen jóltévőnkől megfosztattunk. — Maga a' nagy lelkű Hertzeg írt még életében egynehány sorokat, hogy azok halála után sírhalmán olvastassanak, mellyekből megtetfzik, melly kevéssé tartotta ő a' ditsőséget abban, a' mi sokakat a' külső fényesség által megvakít, és melly szivén feküdt néki az, hogy Hazájának, és embertársainak szolgálhasson. „Útazó (ezt írta a' többek között) gondold meg, hogy a' Földön nem lehet tökéletességet találni. Ha a' legjobb ember nem voltam is; legalább a' roszszak száma közzé nem tartoztam. A' ditséret, és a' gyalázat nem érdekli azokat, kik a' sírban nyugofznak; de az edés reménység kellemetessé

telzi azoknak végső szempillantását, kik tellyestik közeleiségeiket. Ez a' reménység kísér engemet is." —

Passauból August. 12. dikhén. Tegnap előtt estvéli 7 óra tályban indította meg seregét véltkenül Generális Barfels, és egész a' város alá nyomúlt. Gróf Larosse az Adjutánsa egész az Austriai szélekig lovagolt, a' hol vólt, egy Austriai Generális quártéllya. A' Sorompónál megállott, és egy óráig tartott beszélgetése után visszament. — Fildshófba ismét újj Baváriai sereg nyomúlt bé, a' már ott lévő katonaság után. — Úgy haljuk, hogy egyik rész sem fogja Passaut elfoglalni. Egy Austriai sereg Gaderndorf alatt lógerezik, mellynek nagyobb része Scherding körül fekszik.

Augsburgból Augustus 16. dikhén. Ez előtt négy nappal érkezett egy Pétersburgi Kirír Münchenbe, hibeöképpen fontos dolgokkal. Tsak hamar azután élzre vevődött a' kirendelt seregek mozdulása.

Erlangából Augustus 17. dikhén. A' Baváriai seregek ezen V. Fejedelemséghez kaptsoltatandó tartományok elfoglalására kirendeltettek már. A' Würtzburgi tartományok elfoglalására, Generál Isenburg vezérlése alatt kirendeltetett H. Károly nevet viselő Regimentből a' második Bataillon, a' Grosman Vadász Regimentjéből 1 Mayeréből 1 Bataillon, a' V. Fejedelemből 1, és 4 Svadron könnyű lovasság a' Leiningenéből. Ezen seregeknek egy része küldődik a' következő Imperialis városok, úgymint Schweinfurt, Rothenburg, Windsheim elfoglalására is. Bambergbe Generális Gatza vezérlése alatt négy Bataillon

gyalogság, és másfél Svadron könnyű lovasság nyomúl bé. Az Eichstädtbe menő, és 6 Kompániából álló sereget Oberster Crome vezérli. Weissenburgba egy Kompánia megy, Nordlingenbe, 's Dünkelspielbe pedig negyedfél Kompánia. Kaisersheimba 30 legény megy egy Tisztel. Ulmába Derói Generális vezérli a' sereget, melly két Kompánia gyalogságból, ugyan annyi lovas Artellériából, és három Svadron vasasokból áll. Ebből a' seregből rendeltetik egy tsapat a' Söflingeni Apáturság elfoglalására is. Az Augsburgeri Püspökségbe 5 Kompánia nyomúl bé, 's a' közzül egy tsoport Elvängenbe; Füssenbe pedig három Kompánia gyalogság, és fél Svadron lovasság, melly egyszersmind a' Werdeni Grófságot is elfoglalja. A' Kempteni Apáturságba 1 Bataillion gyalogság, és fél Svadron könnyű lovasság, Freysingenbe egy Kompánia. Kaufbeurenbe 1 Bataillion megy bé, mellynek egy része Irsee t Ottobsurent is elfoglalja. Végrezetre Passauhoz, és a' Saltzburgeri vidékre Generális Bartels rendeltetett egy Bataillion, és három Kompánia gyalogsággal, és egy Svadron könnyű lovassággal.

Sonthosen (Algauban) Augustus 13. dikán. Igen nagy szélvész támadt ma délután nálunk, melly valahol tartott a' házak tetejét levetette, a' sok élő fákat tövestől kiszaggatta, Bachtl nevű helységben a' torony fele részét lefordította. Két fontos jegek hullottak a' rettenetes záporral. —

Moguntziából Augustus 14. dikén. Nem csak Straszburg, hanem a' Rajna bal partjai körül is több helyeken 10, 's 12 ezer Frantzia katonaság fog logerbe szállani. Némelylek azt mond.

ják, hogy ennek az újj katonák fegyverben leendő gyakoroltatása az oka, mások pedig sokalják, hogy ezen tzelra különösen a' Rajna mellé ennyi katonaság szállítódik.

Frantzia Ország.

Párisból August. 10. dikén. Az Olasz Országgi Respublikában lévő Törvényhozó Tanátsnak maga írt Bonapárté az eránt, hogy a' katonának való ifjak mennél hamarébb vevődjenek számba; mivel tsak egy szembetünö erejü sereg az, a' mi a' Respublikának mind belső tsendességét fen tarthatja, mind azt a' külsö ellenség ellen általmazhatja.

Párisból Augustus 11. dikén. Gvadaluppéból Generál Richepansa azt írja, hogy már többen tértek visszra a' Fekete lakosok közzül 15,000-nél a' föld mivelésre. Azt írt Generális eltökéllette magában, hogy serege közzé Feketeket bé ne vegyen; mivel tsak az Európából került katonaság által tartódhatik fel a' sziget tsendessége. — Azon Frantzia Érsekek, és Püspökök, kik a' minapában elintézett Ekklezsiai rendelések, és osztályok alkalmatosságával, Papi megye, és Hivatal nélkül maradtak, nem viselhetnek keresztet közönséges helyen; söt még az idegen ide utazó Püspökök se, hanem ha a' Kormányzék engedelmével. — Az a' rekkenö meleg, melly musutt is uralkodott, itt is olly nagy volt a' minapában, hogy ollyat mostanában nem értünk. Völt dolga a' fördésnek. Minden nap 7, 8 ember fült a' vízbe e' miatt.

Párisból August. 12. dikén. A' Hazát általmazó Újságban következendö fontos dolgok.

olvastatnak. „Végre tsak ugyan mezesmerték a' polgárok azon változások' természetét, mellyek már jó darab időtől fogva rebesgetődtek, és a' fundamentomos törvények, mellyek közönséges-sé tevődnek, a' midőn a' Kormányzék gondolkodását kinyilatkozták, tsalhatatlan zálogául szolgálnak a' Frantzia Nemzet szabadságának, és boldogságának. Nem új Konstitúziót tesznek ezek a' törvények: mivel ennek tsak ott van helye, a' hol a' hatalom megoszlik. — A' Szenátus végezése nem egyéb, hanem a' Konstitúziónk lelkének kifejtődése, melly idővel tökéletessebb fog lenni, 's jobb rendbe szedődik. — A' Frantzia Revolúzió mindent felforgatott, még azt is, a' mi annak fő tzélja vólt, 's a' Kormányzékét függetlenséggé, 's a' Nemzetet, egy gyülelész néppé változtatta. . . . Midőn a' Frantzia sereg Vezére, a' Státus fejévé lett, lerontotta a' függetlenséget, és a' Kormányzékét felállította, elenyéltette a' száz felé húzó sokaságot, és abból egy Nemzetet formált. . . . A' 19-dik Század sok részben megvilágosított bennünket; Bonapárté térdet fejet hajtott a' Frantzia Nemzeti Felsőségnek. Képtelenség vólt úgy gondolkodni, hogy minden polgár egy formán alkalmas arra, hogy a' Kormány mellé állítassék, és úgy vélekedni, hogy a' ki egy háznépet alig tudna igazgatni, egy Nemzetet is igazgathat. . . . A' Tisztviselők választásában, elei vevődött azon zürzavaroknak, mellyek onnan származhattak volna, ha az, egy Választó Kollegiumra nem bízódott volna. Más következései lettek volna a' Népválasztásnak Frantzia Országban, mellynek tüzes, és hirtelen változó polgárjai hamar fegyven

hez nyúltak volna; nem úgy mint Angliában. a' hol éppen más a' Nemzet Karaktere. Ez által ismét béhozódott volna, a' Társaságok fundamentomát megrefszkettető függetlenség. A' Fr. Nemzetnek van jussa most a' választáshoz: de úgy van az intézve, hogy ennél fogva magának ne árthasson.

Anglia.

Londonból August. 6 dikán. Egy Ministerialis Újság a' következőket közli. „Felette hasznos volna, ha a' mostani terhes, környülállásokhoz képest, legalkalmasabb Ministereink küldödnének, a' nevezetesebb Udvarokhoz, hogy a' mi méltóságunkat, és közönséges befolyásunkat óltalmazhatnák ott, a' hol a' Frantzia Követek az ellen dolgoznak, és a' hol azt megakarják kissebbíteni. Kevés olly nagy talentú embereink vagynak, kik Európa nyughatatlan környülállásaiban eleget tehetnének kívánságunknak, kik a' Frantzia Respublika' külső Hatalmasságok előtt való jó lábon való állásának, és az első Konzul naponként fellyebb fellyebb való menetelésnek ellent állhatnának. Hasznos volna, ha a' külső Udvaroknál való Ministereinkbe egész bizodal munkát helyheztethetnének. Azoknak kell feltartani mások előtt a' mi hitelünket, és felsőségünket. —

Londonból Augustus 7 dikén. Nálunk bő matériát szolgáltat a' befszélgetésre mostanában Augustus, Sussexiai Hertzeg, a' ki Lisbonában vagyon, és a' ki ollyan nagy imádója a' Portugalliai Király Kis Afzszonyok közzül egynek, hogy a' mint mondják, kéz Vallását is ezért megváltoztat-

ni: mivel az Angliai Törvények nem engedik meg azt, hogy mint Protestáns Vallású Hertzeg, egy Kathólíka Valláson lévő személyt vehessen el. Az Angliai Királynak nem kedve lizerént van ez a' történet. —

Londonból August. 8 dikán. A' mi kereskedésünk most divatjában van. Sok portékák szállítatnak tőlünk Török Országba. A' Napnyugoti Indiák kereskedése épen nem elégséges, hogy miatta a' mienk virágzása megtsökkenjen. — Pitt egészen elfelejtkezett házi gazdasága folytatásáról, míg Minister volt. Egy józágát most árúba borsátotta. —

Muzika Ország.

Pétersburgból Julius 26 dikán. Három pontra megy, a' mit a' mi Császáruink akar a' károk kipótolásában, és a' Német Országú új osztályban. 1.) Kivánja, hogy a' Meklenburgi Sverini Ház bírjon ezután a' V. Fejedelmi méltósággal. 2. Hogy Lubeck az Oldenburgi Házé legyen. 3.) Hogy a' Szárdiniai Király' kára hijjánosság nélkül kipótoltasson.

Pétersburgból Julius 27-dikén. Generál Tamara, a' mi Udvarunknak a' Fényes Portánál lévő Követe vitzsa kéredzett, és helyébe Gróf Italinski fog küldödni, ki eddig Ministeri fővel a' Nápolyi Udvarnál volt. —

Elegyes Levelek.

Hágából August. 10 dikén. Már szélaek erefztette vitorláit, a' folyó-hónap 5-dikén, az a' hajós sereg, melly a' Jó-roménység Fokához szándékozik. Napnyugoti Indiák felé is egy ha-

jós seregünk evezett. — A' Kormányzék azon dolgozik, hogy a' Hazájokból kiköltözött polgárok vizsgálja jöhessenek, és senki semmit szemekre ne téríttsen, kivéven azon Tiszteket, kik a' Respublika hajóit minden ellent állás nélkül által adták Angliának. — Rotterdámba taksát vetettek azokra, a' kik kutyákat tartanak. A' kinek egy kutyája van 3 forintot, a' kinek kető 8-at, a' kinek 3 15 öt, a' kinek pedig 4, 24 forintot tartozik fizetni. A' ki a' kutyájáért eső taksát elmulatja megfizetni, 200 forintra büntetődik. —

Májlámból August. 7-dikén. Julius 24-dikén tevődött közönségessé a' Törvényzések organizálására hozatott törvény. Az úgy nevezett Kaszszátzió, és Fő törvényzéken kívül, mellynél fellyebb vinni nem lehet az ügyeket, minden departamentomokban leszsz még egy Praetor, ki a' mellette lévő Tanátsbeli személlyekkel az igazság kiszolgáltatására vigyáz. 26 dikban azok a' Tagok nevezettek ki, mellyekből fog állani a' 2 Fő törvényzék, és a' városok' helységek', helybeli Tisztviselői foglalatosságáról is rendelések tevődnek. — 29 dikén hozódott egy törvény, melly azt tartja, hogy minden, a' Respublikában lévő férfi polgár 15 esztendőstől fogva 60-nig, tartozik a' fejétől negyedfél livrát fizetni. Ez a' fejekre eső adó alább szállíthatik, ha a' Községek, szüksége megengedi. Nem igen vagynak ezzel megelégedve némelly departamentomokban lévő polgárok: mivel azt reménylették, hogy a' Revolútziónak egy következése leszsz az, hogy senki se fizet adót a' fejétől. — A' közönséges levelek szerént, a' Hetrurial Király és Királyné.

a' Spanyol Udvar által Barcellónában hivattott, a' hová Ő Sziciliai Királyi Felségek is elfognak menni a' jövő Septemberben.

Madridból Julius 10 dikén. A' kettős Királyi öfzve köttetés örömei okozott nekünk mostanában, kivált a' midőn tudjuk, hogy annak még azon Hatalmasság sem vetett gátat, melly egyébaránt szereti nem csak nézni, hanem a' mennyiben a' békesség tzikkelyei megengedik fel is tartani magának az arra való figyelmezést, hogy valami módon tul ne menjenek az Euópai Hatalmasságok, a' töle megesmért határon. Az Asturiai Hertzegnek, Mária Antóniával, a' Nápolyi Királyi Kis Asszonyal, 's a' Nápolyi Korona Örökösnek, a' még csak 13 elztendős Mária Isabellával való öfzveköttetése, a' város megvilágosítása által innepeltetett meg. Azon napon, a' midőn a' Felséges Párok öfzveköttetése megtett, magok Ő Felségek jelen voltak a' templomban véghez ment hálaadáson. — A' Karthagenai kikötő helyben 12 hajó vagyon, melly arra rendeltetett, hogy a' Királyi Famíliát Nápolyba vigye.

Hufelandnak, az emberi élet meghofzsaabbításának mesterségéről írt munkája valamint színté más munkája is igen nagyra betsültetik mindensktől. Angliába is elment ez a' hasznos könyv, és nagy kedvességgel olvastatik. Annyira megtetszett nevezetesen a' Földmívelő Társaság Elölülőjének Sinclair-nek ez a' munka, hogy annak olvasása után egy hasznos hasonló tárgyú könyv írására adta magát, mellyben a' többek közt meghívja a' Hivatalt viselőket és Orvosokat, hogy figyelmezzenek arra, a' mi az egy, vagy más rangú polgárok életét rü-

vidíti vagy hofzszabbítja, testeknek alkotásához, és a' külső környülállásokhoz képest. A' nevezett Író ezen dologról tett jegyzései, melyek Hufelandéval is megegyeznek nagyobb részint, ide mennek ki. 1.) A' mérsékelt melegségű, és hideg Klíma alatt lakó emberek tovább élnek, mint a' meleg tartományokban lakók. 2.) Sokat tesz a' hofzszú életre az is, ha az ember se nem igen magos, se nem igen alacsony természetű, hanem középszerű, zömök. (A' millyenek a' Magyarok rendszerént) 3.) Az is sokat tesz, ha valaki nem olyan szüléktől származott, kik még Attyaiktól kaptak valami nyavalyát, és az magzataikra is által ment. 4.) Ha az ember vidám, és épen ezért egy eszköze az élet meghofzszabbításának a' vidámság, ellenben a' szomorúság rongálja, rövidíti azt. 5.) A' középszer állapotnak, az az, annak ha valaki sem nem gazdag, sem nem szegény, nagy befolyása van az élet meghofzszabbítására, vagy rövidítésére. 6.) Sok függ itt attól, hogy micsoda mester ember valaki p. o. A' bányász, a' ki a' föld gyomrát bujja, a' hutás, rendszerént elébb meghal mint az asztalos. Egy két ellenkezőt mutató példa, még el nem rontja ezt a' jegyzést. — 7.) A' mérséklett mozgása a' testnek, és a' mérséklett munkahathatós eszköz az egészség fenntartására. 8.) A' páros élet, a' nőtelenségnél jobb az élet hofzszúságára nézve. 9.) Ha 48, 50 esztendő eléri az Afzszonyok, azontúl tovább izoktak élni mint a' Férjfiak. 10.) A' hofzszú élet jele az, ha valakinek 36, vagy 40 esztendő korában foga nő, vagy azt tapasztalja magában, hogy ifjúi eleveasége nem fogy.